

DATA ABOUT THE AUTHOR

Ihnatenko Mykola, Doctor of Economics, Associate Professor, Head of the Department of Economics «Pereiaslav-Khmelnytsky Hrygorii Skovoroda State Pedagogical University»
str. Sukhomlinsky 30, Pereiaslav-Khmelnytsky, 08401, Ukraine
e-mail: professorignatenko@ukr.net

Подано до редакції 25.03.2019
Прийнято до друку 16.04.2019

УДК 657:004(075)

<https://doi.org/10.31470/2306-546X-2019-42-12-18>

ЗДІЙСНЕННЯ АВТОМАТИЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ НА ЗАСАДАХ ВПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ ПРОГРАМНИХ ПРОДУКТІВ І МОДЕЛЕЙ

Коваль С. В.

Предметом дослідження є теоретичні й практичні аспекти автоматизації бухгалтерського обліку в аграрних та інших підприємствах країни шляхом впровадження інноваційних програмних продуктів і моделей. Серед них виділяються інформаційно-довідкові системи, автоматизовані облікові реєстри, імітаційні фінансові моделі та ін.

Метою роботи є визначення переваг, виявлення чинників та обґрунтування інноваційних інструментів (програмних продуктів, моделей, систем, ін.) і механізмів (структуризація інформації, облікової роботи, ін.) здійснення автоматизації бухгалтерського обліку аграрних підприємств.

Методологічною основою статті стали наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених та нормативно-правові акти з питань ведення бухгалтерського обліку, його організації та порядку, впровадження інформаційних технологій у його здійснення. Методичною базою дослідження стали загальнонаукові економічні методи, в тому числі такі як історичний, структурний аналіз та синтез, монографічний, порівняльний аналіз, а також спеціальні облікові методи й програмні продукти.

Результати роботи. У статті розкриті наукові та практичні засади автоматизації обліку на основі його програмного забезпечення в аграрних підприємствах і організаціях України. Його впровадження сприятиме удосконаленню управління ними, підвищенню фінансово-економічної стійкості, ефективності й конкурентоспроможності діяльності. Обґрунтовані перспективи впровадження нових інформаційних технологій, що базуються на сучасних програмних продуктах.

Галузь застосування результатів. Висновки й результати статті можуть бути використані у навчально-науковому процесі економічних факультетів вищих навчальних закладів. Їх доцільно передати для практичного використання в бухгалтерських службах або підрозділах аграрних підприємств, для їх менеджменту з метою удосконалення діяльності, здійснення ціноутворення, адміністрування податків, підвищення фінансово-економічної стійкості тощо.

Висновки. Використання інноваційної техніко-технологічної бази дозволяє значно прискорити облікові роботи за рахунок заміни численних рутинних операцій, їх обробки в рамках програмних продуктів. Систему обліку необхідно організаційно-технологічно структурувати в процесі автоматизації шляхом виділення бізнес-процесів підприємства і взаємозв'язків між ними. Їх аналіз дає чітку картину про те, що і як має бути враховано з метою отримання достовірної та адекватної інформації. Побудований подібним чином формат облікових даних служить основою для технічної обробки в рамках сучасних програмних продуктів.

Визначені у статті організаційно-технічні заходи – етапи впровадження автоматизованих систем управління – необхідні для успішного проведення процесу і відповідності отриманого результату визначеним стандартам якості. Обґрунтуванням для виділення і проведення розглянутих етапів у процесі створення єдиної інформаційної системи діяльності підприємства служать численні теоретичні обґрунтування та практичні дані, отримані в результаті досліджень і аналізу прикладів впроваджень.

Ключові слова: облік, автоматизація, аграрні підприємства, програмні продукти, імітаційні моделі, інформаційно-довідкові системи, управління.

ОСУЩЕСТВЛЕНИЕ АВТОМАТИЗАЦИИ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА АГРАРНЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ НА ОСНОВЕ ВНЕДРЕНИЯ НОВЫХ ПРОГРАММНЫХ ПРОДУКТОВ И МОДЕЛЕЙ

Коваль С. В.

Предметом исследования являются теоретические и практические аспекты автоматизации бухгалтерского учета в аграрных и других предприятиях страны путем внедрения инновационных программных продуктов и моделей. Среди них выделяются информационно-справочные системы, автоматизированные учетные регистры, имитационные финансовые модели и др.

Целью работы является определение преимуществ, выявление факторов и обоснование инновационных инструментов (программных продуктов, моделей, систем, др.) И механизмов (структуризация информации, учетной работы, др.) Осуществления автоматизации бухгалтерского учета аграрных предприятий.

Методологічною основою статті стали наукові трудові українських та зарубіжних учених і нормативно-правові акти по питаннях ведення бухгалтерського обліку, його організації та порядку, впровадження інформаційних технологій в його здійснення. Методичною базою дослідження стали общенаукові економічні методи, в тому числі такі як історичний, структурний аналіз і синтез, монографічний, порівняльний аналіз, а також спеціальні облікові методи та програмні продукти.

Результати роботи. В статті розкриті наукові та практичні основи автоматизації обліку на основі його програмного забезпечення в аграрних підприємствах та організаціях України. Її впровадження буде сприяти вдосконаленню управління ними, підвищенню фінансово-економічної стійкості, ефективності та конкурентоспособності діяльності. Обґрунтовані перспективи впровадження нових інформаційних технологій, ґрунтованих на сучасних програмних продуктах.

Область застосування результатів. Висновки та результати статті можуть бути використані в навчально-науковому процесі економічних факультетів вищих навчальних закладів. Їх цілком природно передати для практичного застосування в бухгалтерських службах або підрозділах аграрних підприємств, для їх менеджменту з метою удосконалення діяльності, здійснення ціноутворення, адміністрування податків, підвищення фінансово-економічної стійкості та іншого подібного.

Висновки. Використання інноваційної техніко-технологічної бази дозволяє значно прискорити облікові роботи за рахунок заміни багаточисельних рутинних операцій, їх обробки в межах програмних продуктів. Систему обліку необхідно організаційно-технологічно структурувати в процесі автоматизації шляхом виділення бізнес-процесів підприємства та взаємозв'язків між ними. Їх аналіз дає чітку картину про те, що і як повинно бути враховано з метою отримання достовірної та адекватної інформації. Побудований подібним чином формат облікових даних служить основою для технічної обробки в межах сучасних програмних продуктів.

Визначені в статті організаційно-технічні заходи - етапи впровадження автоматизованих систем управління - необхідні для успішного проведення процесу та відповідності отриманого результату визначеним стандартам якості. Обґрунтуванням для виділення та проведення розглянутих етапів в процесі створення єдиної інформаційної системи діяльності підприємства служать багаточисельні теоретичні обґрунтування та практичні дані, отримані в результаті досліджень та аналізу прикладів впровадження.

Ключові слова: облік, автоматизація, аграрні підприємства, програмні продукти, імітаційні моделі, інформаційно-доповнювальні системи, управління.

AUTOMATION OF AGRICULTURAL ENTERPRISES ACCOUNTING ON THE BASIS OF NEW SOFTWARE PRODUCTS AND MODELS IMPLEMENTATION

Koval S. V.

The subject of the study is theoretical and practical aspects of automation of accounting in agrarian and other enterprises of the country through the introduction of innovative software products and models. Among them there are information reference systems, automated accounting registers, simulation financial models, etc.

The purpose of the work is to identify the factors and justification of innovative tools (software products, models, systems, etc.) and mechanisms (structuring information, accounting, etc.) for the automation of accounting of agrarian enterprises.

The methodological basis of the article was the scientific works of domestic and foreign scientists and legal acts on accounting issues, their organization and order, and the introduction of information technology in its implementation. The methodological basis of the research was the general scientific methods of economics, including such as historical, structural analysis and synthesis, monographic, comparative analysis, as well as special accounting methods and software products.

Results of work. The article reveals the scientific and practical principles of automation of accounting on the basis of its software in agrarian enterprises and organizations of Ukraine. Its implementation will help to improve their management, increase financial and economic stability, efficiency and competitiveness of the activity. The prospects for the introduction of new information technologies based on modern software products are grounded.

The field of application of results. Conclusions and results of the article can be used in the educational-scientific process of the economic faculties of higher educational institutions. It is expedient to transfer them for practical use in accounting services or departments of agrarian enterprises, for their management in order to improve their activities, implement pricing, tax administration, increase financial and economic stability, etc.

Conclusions. The use of an innovative technical and technological basis can significantly accelerate the accounting work by replacing numerous routine operations, processing them in the framework of software products. The accounting system needs organizational and technological structuring in the automation process by distinguishing the business processes of the enterprise and the interconnections between them. Their analysis gives a clear picture of what and how to be taken into account in order to obtain accurate and adequate information. Built in this way, the format of credentials serves as the basis for technical processing within the framework of modern software products.

The organizational and technical measures defined in the article - the stages of implementation of automated control systems - are necessary for the successful conduct of the process and the conformity of the result with recognized quality standards. The rationale for the selection and implementation of the considered stages in the process of creating a unified information system of enterprise activity is the numerous theoretical substantiation and practical data obtained as a result of research and analysis of implementation examples.

Key words: *accounting, automation, agrarian enterprises, software products, simulation models, information and additional systems, management.*

JEL Classification: C87, O31, M41, Q10

Постановка проблеми. В сучасних умовах ринкових реалій бухгалтерський облік та його організація у будь-якій галузі або сфері життєдіяльності повинні забезпечити не тільки своєчасне та достовірне ведення обліку, правильний розрахунок заробітної плати та податків, точне відображення проведень господарських операцій по документах, своєчасне представлення звітності до податкової інспекції та позабюджетних установ. Мова йде також і про надання кваліфікованих порад у сфері управління підприємствами під час пошуку шляхів скорочення витрат, для більш раціонального використання основних засобів, що знаходяться у їх розпорядженні, для збільшення обороту та прибутку, підвищення конкурентоспроможності та конкурентних позицій на ринку у цілому. Тому для виконання вказаних завдань необхідні теоретичні обґрунтування автоматизації та впровадження інноваційних засобів у структуру організації та здійснення облікових операцій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Необхідно зазначити, що різні аспекти розвитку та організації бухгалтерського обліку в ринкових умовах господарювання викладені у працях Ф.Ф. Бутинця, Г.П. Задорожньої, В.М. Євтушенко, М.А. Кучеренко, Л.О. Мармуть, В.Я. Плаксієнка, А.Ж. Сакун, Н.М. Ткаченко та інших авторів. Разом з тим, проблеми визначення організаційно-технологічних і технічних засад здійснення автоматизації, впровадження інновацій в обліковий процес потребують подальшого обґрунтування та розробок.

Мета статті – визначення переваг, виявлення чинників та обґрунтування інноваційних інструментів (програмних продуктів, моделей, систем, ін.) і механізмів (структуризація інформації, облікової роботи, ін.) здійснення автоматизації бухгалтерського обліку аграрних підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. Необхідно зазначити, що в роботі бухгалтерії найбільше часу й сил витрачається на обробку чималої кількості документів, контроль оформлення тієї чи іншої господарської операції та угоди, на виконання обтяжливих арифметичних розрахунків, перевірки даних на суміжних ділянках обліку, не говорячи про пошук причин різноманітних невідповідностей. Крім того, бухгалтеру потрібно регулярно досліджувати велику кількість змін інструкцій та законів, які регламентують ведення бухгалтерського обліку та оподаткування, а при необхідності оперативно вносити потрібні коригування. Особливо непросто це робити, якщо той чи інший законодавчий акт вступає в силу «заднім числом».

Обов'язковою складовою роботи бухгалтерії також є підготовка великої кількості довідок та звітів, як для внутрішнього користування, так і для представлення в різні інстанції. Очевидно, що виконати весь вищезазначений обсяг задач, причому в строго визначені податковими органами строки (не зробивши при цьому жодної помилки), без використання комп'ютерних технологій, проблематично. Саме тому все більша кількість бухгалтерів або вже використовують, або намагаються придбати спеціалізовані комп'ютерні системи в галузі бухгалтерського обліку [1, с. 348]. Тому метою даного дослідження є обґрунтування перспектив розвитку обліку на інноваційних засадах шляхом впровадження комп'ютерних технологій в обліковий процес для прийняття оптимальних управлінських рішень.

В ринкових умовах господарювання одним з основних завдань системи обліку є забезпечення достовірною інформацією як внутрішніх, так і зовнішніх користувачів, зацікавлених у ефективній та конкурентоспроможній діяльності господарюючого суб'єкта. Форми та обсяги бухгалтерських даних повинні бути такими, щоб менеджери могли приймати виважені та своєчасні управлінські рішення щодо розглянутого підприємства. На думку Л. Мармуть, необхідність оперативного реагування на складну кон'юнктуру ринку і швидко мінливу економічну ситуацію вимагає перебудови внутрішніх операційних процесів аграрних підприємств, постановки управлінського обліку та наближення фінансового обліку до міжнародних стандартів, оптимізації процесів управління, які слід автоматизувати [2, с. 186].

Автоматизація, комп'ютеризація та програмне забезпечення облікової діяльності аграрних підприємств містить у собі значні можливості не тільки в оперативному контролі фінансів, товарів та інших активів та пасивів, а й в сфері їх аналітики. На основі отриманих даних у керівництва підприємства з'являється інструмент імітаційного моделювання, який дозволяє йому прогнозувати наслідки тих чи інших управлінських рішень. У свою чергу, це призводить до зниження ступеня невизначеності в процесі аналізу господарювання, а також удосконалення оперативного і стратегічного планування та управління діяльності підприємства з метою підвищення його конкурентоспроможності.

Таким чином, проявляється інноваційна значимість впровадження нових інформаційних технологій, що базуються на сучасних програмних продуктах. Відповідно до цього автоматизована форма ведення обліку на даний час стає найбільш ефективною й оптимальною порівняно з іншими, тому що не тільки відповідає вимогам бухгалтерського обліку, але і дозволяє вирішувати складні господарські завдання, що стоять як перед керівництвом компанії та підрозділів, так і їх персоналу. З однієї сторони, для ефективного використання інноваційних інформаційних технологій систему обліку необхідно структурувати з тим, щоб дані заносили в програму один раз із зазначенням всієї необхідної аналітики для подальшої обробки.

Дослідження та оптимізація існуючих бізнес-процесів, тобто організаційного устрою процесу виникнення та обліку інформації про діяльність аграрних підприємств, дозволяють ефективно використовувати техніко-технологічні досягнення. З іншої сторони, процес впровадження автоматизованих систем – це складний комплекс заходів, який може торкатися як окремої галузі обліку, так і роботи організації в цілому. У зв'язку з цим, як вважає В. Плаксієнко, тільки обґрунтоване впровадження інформаційних технологій буде сприяти не тільки прискоренню виробничих і управлінських процесів, але і збільшенню прибутку, зменшенню витрат, а також слугувати одним з факторів подальшого стійкого у фінансово-економічному відношенні розвитку підприємств та організацій [2, с. 69].

Сучасний рівень розвитку аграрного виробництва та інших видів діяльності змушує підприємства незалежно від форм власності застосовувати прикладні пакети бухгалтерських програм. Однією з негативних рис ринку бухгалтерських програм є те, що продавці не адаптують їх під конкретне підприємство, тому виникають певні труднощі при роботі з цими продуктами, і підприємства змушені залучати до роботи інженерів-програмістів для подальшої доробки і адаптації тієї або іншої програми. Як відомо, в моменти, коли новий закон лише починає набирати чинності, виникає багато штрафонебезпечних ситуацій для будь-якого підприємства, бо не всі його положення вивчено і враховано.

Тому для зменшення впливу цього фактору невизначеності є лише один вихід – мати необмежений доступ до інформації, щоб в будь-який момент можна було з легкістю вирішити певне питання, лише прочитавши її. Так, існує практика досить активного застосування таких інформаційно-довідкових систем як «Податки і бухоблік», а також «ЛІГА: практикум керівника», в яких зібрано всю законодавчу базу з останніми змінами та доповненнями. Також про останні зміни в законодавстві керівництво підприємств та організацій дізнається через мережу Internet, офіційні сайти Президента України або портал газети «Урядовий кур'єр».

Існує багато програмних продуктів, які дозволяють автоматизувати розрахунок інвестиційних проектів, забезпечити вибір варіантів стратегії розвитку. Серед них потрібно виокремити – EXCEL фірми Microsoft та Project Expert Professional фірми PRO-INVEST-CONSULTING. Засобами програми EXCEL можливо автоматизувати різні табличні розрахунки, вона є гнучкою у використанні. Проте для планування доходів необхідні знання з теорії планування, а також знання мови програмування EXCEL. Засобами ж програмного продукту Project Expert Professional можна повністю автоматизувати вибір інноваційно-інвестиційного напрямку без особливих затрат часу на підготовку та, власне, сам процес планування. Справа в тому, що ця програма позиціонується на ринку як програма для складання бізнес-планів. Вона повністю враховує питання оподаткування, відсотків по кредитах та інші аспекти ведення бізнесу [3, с. 64].

Стрімкий розвиток інформаційних технологій і обчислювальної техніки надає фахівцям широкі можливості в створенні ефективних фінансових моделей господарської діяльності через планування майбутніх стратегій. Розвиток моделювання у фінансовій сфері аграрних підприємств йде по шляху створення моделей, здатних усе більш адекватно описувати реальність. Необхідність врахування впливу безлічі динамічно змінюваних у часі факторів обмежує застосування статичних методів, що можуть бути рекомендовані тільки для проведення попередніх розрахунків, з метою орієнтованої оцінки ефективності інноваційно-інвестиційних проектів.

Більш результативними, які дозволяють розрахувати проект з урахуванням безлічі зазначених факторів, є динамічні методи, засновані на імітаційному моделюванні. Імітаційна фінансова модель аграрного підприємства, побудована за допомогою Project Expert 7, забезпечує генерацію стандартних бухгалтерських процедур і звітних фінансових документів, як наслідок реалізованих у часі бізнес-операцій. Під бізнес-операціями розуміються конкретні дії, здійснювані підприємством в процесі економічної діяльності, результатом яких є зміни в обсягах і напрямках руху потоків коштів [4]. Ці моделі відображають реальну діяльність аграрних підприємств через опис грошових потоків (надходжень і виплат) як подій, що відбуваються в різні періоди часу.

Використання імітаційних фінансових моделей у процесі планування й аналізу ефективності діяльності аграрних підприємств або інноваційно-інвестиційних проектів, є дуже потужним і дієвим засобом, що дозволяє побачити різні варіанти стратегій і прийняти обґрунтоване управлінське рішення, спрямоване на досягнення поставлених цілей. У процесі здійснення їх діяльності використовують розрахунки, в основі яких лежать важкопрогнозовані фактори, зокрема: показники інфляції, плановані обсяги виробництва та збуту і багато інших. Для розробки фінансового плану й аналізу ефективності проектів застосовується сценарний підхід, який передбачає проведення альтернативних розрахунків з даними, що відповідають різним варіантам стратегії розвитку підприємства.

Робота з Project Expert 7 може бути представлена у вигляді наступних основних кроків: перший – побудова моделі; другий – визначення потреби у фінансуванні; третій – розробка стратегії фінансування; четвертий – аналіз фінансових результатів; п'ятий – формування і друк звіту; шостий – введення й аналіз даних про поточний стан проекту в процесі його реалізації». Їх сутність у програмі полягає в побудові моделі [5, с. 90]. Процес побудови моделі є найбільш трудомістким і вимагає значної підготовчої роботи зі збору й аналізу вихідних даних. Різні модулі Project Expert незалежні і доступні користувачу практично в будь-якій послідовності. Проте відсутність деяких необхідних вихідних даних може блокувати доступ до інших модулів програми.

Незалежно від того, чи розробляється детальний план доходів, чи хочемо зробити попередній експрес-аналіз проекту, повинні ввести наступні вихідні дані: дата початку і тривалість проекту; перелік продуктів і/чи послуг, виробництво і збут яких здійснюватиметься в рамках проекту; валюта розрахунку чи дві валюти розрахунку для платіжних операцій на внутрішньому і зовнішньому ринках, а також їхній обмінний курс і

прогноз його зміни; перелік, ставки й умови виплат основних податків; стан балансу, якщо підприємство діюче, включаючи структуру і склад наявних активів, зобов'язань і капіталу підприємства на дату початку проекту.

Взагалі, Project, Expert 7 – комп'ютерна система, яка призначена для створення фінансової моделі нового чи діючого підприємства незалежно від його галузевої належності та масштабів. Побудувавши за допомогою Project Expert 7 фінансову модель інноваційно-інвестиційного проекту, можна: розробити детальний план доходів і визначити потребу в коштах на перспективу; визначити схему фінансування, оцінити можливість і ефективність залучення коштів з різних джерел. Також можна розробити план розвитку аграрного підприємства чи реалізації інвестиційного проекту, визначивши ефективну стратегію маркетингу, стратегію виробництва; передбачити різні сценарії розвитку, варіюючи значення факторів впливу на фінансові результати; сформувати стандартні фінансові документи, розрахувати фінансові показники, провести аналіз ефективності поточної і перспективної діяльності; підготувати стратегічний план інвестиційного проекту, який відповідає міжнародним вимогам [6, с. 78].

Таким чином, аналіз результатів діяльності аграрних підприємств дає змогу розробити висновки та пропозиції щодо поліпшення їх фінансового стану, враховуючи наступні рекомендації: 1) розробити єдину методику аналізу обліково-фінансових та економічних показників діяльності підприємства; 2) скласти спеціальне програмне забезпечення для проведення комп'ютерного аналізу фінансового стану. Подібну програму слід розробити для проведення внутрішнього управлінського обліку та контролю; 3) для того, щоб забезпечити керівництво своєчасною та правильною інформацією, слід застосовувати систему «Клієнт: банк», яка дозволить протягом робочого дня в будь-який момент перевірити стан поточного рахунку.

Також пропонується застосовувати для більш наочного представлення інформації для керівництва аграрним підприємством управлінський звіт за напрямками діяльності [7, с. 8]. Це дозволить приймати рішення, які будуть ґрунтуватись на фактичних облікових даних. Після завершення аналізу проекту формується звіт. В Project Expert передбачений спеціальний генератор звіту, що забезпечує компонування і редагування звіту за бажанням користувача. У звіт можуть бути вбудовані не тільки стандартні графіки і таблиці, але також таблиці і графіки, побудовані користувачем за допомогою спеціального редактора. Також користувач має можливість доповнити звіт коментарями у вигляді тексту. В Project Expert передбачені засоби для введення фактичної інформації про хід реалізації проекту. Актуальна інформація може вводитися щомісяця.

Важливим елементом ефективного стратегічного розвитку підприємств різних галузей агросфери є використання передових комп'ютерних технологій обліку. А саме, Програма Project Expert Professional v.7.00 дає змогу порівняти та вибрати кращу із сукупності стратегій розвитку підприємства [8, с. 176]. Важливою особливістю даного програмного продукту є також можливість коригування вибраної стратегії під час здійснення бізнес-проектів (наприклад, зміна ставки рефінансування НБУ, курсу долара, податкових ставок та ін.). Автоматизація обліку дозволяє підняти на новий рівень процес вимірювання, реєстрації та обробки господарських операцій, формування бухгалтерської та управлінської звітності.

У процесі впровадження автоматизованих систем відбувається структуризація облікових даних з метою забезпечення можливості їх обробки технічними засобами, поряд з організаційними перетвореннями [9, с. 283]. Завдяки цьому з'являється можливість враховувати і аналізувати результати діяльності в розрізі різних аналітик, наприклад, підрозділів, конкретних співробітників, виконуваних проектів та ін. Внаслідок цього бухгалтерський облік збільшує свою практичну значимість для менеджменту аграрних підприємств та організацій, оперативно надаючи необхідну інформацію в потрібному форматі. Таким чином, впровадження автоматизованих систем з метою ведення фінансового та управлінського обліку, а також управління ресурсами стало одним із пріоритетних завдань для багатьох організацій.

У зв'язку з цим виникла необхідність у визначенні методів і стандартів зниження ризиків втрати вкладень у програмне забезпечення і досягнення поставлених цілей, спрямованих на підвищення ефективності діяльності та конкурентоспроможності підприємств, у т.ч. у сільському господарстві [10, с. 32]. Розвиток бухгалтерського обліку та підвищення його ролі як інформаційного джерела в процесі управління господарюючими суб'єктами агросфери підтверджується виділенням в його структурі фінансового та управлінського обліку, що вирішують свої завдання інноваційними методами з метою задоволення інформаційних потреб зовнішніх і внутрішніх користувачів.

Висновки. Інформація, яка обліковується і надається користувачам в процесі здійснення виробничої та фінансово-економічної діяльності, являє собою складний комплекс, який необхідно обробляти за допомогою обліково-управлінського програмного забезпечення. Використання інноваційних програмних продуктів та моделей автоматизації бухгалтерського обліку дозволяє значно прискорити облікові роботи за рахунок заміни численних рутинних операцій, їх обробки програмними засобами. З цією метою системи обліку аграрних підприємств необхідно організаційно-технологічно структуризувати в процесі автоматизації шляхом виділення бізнес-процесів і взаємозв'язків між ними.

Їх аналіз дає чітке уявлення про те, що і як має бути враховано з метою отримання достовірної та адекватної інформації. Побудований подібним чином формат облікових даних служить основою для автоматичної обробки. Визначені у статті організаційно-технічні заходи й етапи впровадження автоматизованих систем обліку є необхідними для ефективної діяльності та відповідності отриманого результату визначеним стандартам якості управління аграрними й іншими підприємствами. На перспективу обґрунтуванням для виділення і проведення нових етапів у процесі удосконалення запропонованої єдиної

автоматизованої інформаційної системи слугуватимуть подальші новітні розробки програмних продуктів, моделей, систем, технологій, оргтехніки тощо.

Список використаних джерел

1. Бутинець Т. А., Чижевська Л. В., Береза С. Л. Бухгалтерський облік : навчальний посібник для студентів вузів спеціальності 7.050201 «Менеджмент організацій» та 7.050107 «Економіка підприємств». Житомир : ЖІТІ, 2000. 672 с.
2. Плаксієнко В. Я., Мармуль Л. О., Маренич Т. Г. [та ін.] Бухгалтерський облік у виробничих та агросервісних кооперативах. Київ: Центр учбової літератури, 2014. 448 с.
3. Євтушенко В. М., Задорожня Г. П. Інформаційне забезпечення прийняття управлінських рішень. НТІ. 2002. №2. С. 63-65.
4. Ігнатенко М. М., Мармуль Л. О. Облік, оцінка й діагностика фінансово-економічних результатів діяльності у стратегічному менеджменті підприємств і організацій. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2017. Вип. 6(11). URL: <http://www.easterneurope-ebm.in.ua/11-2017-ukr>
5. Мармуль Л. О., Коваль С. В., Круковська О. В. Перспективи розвитку національних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. Бердянськ: Видавець Ткачук О.В., 2017. № 4 (40). С. 89-92.
6. Маренич Т. Г. Документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: аналіз новацій та напрямів поліпшення. Актуальні проблеми інноваційної економіки. № 1. 2017. С. 76-79.
7. Голов С. Теорія багатоцільового бухгалтерського обліку. Бухгалтерський облік і аудит. 2011. № 4. С. 3-13.
8. Сусіденко В. Т. Інформаційні системи і технології в обліку. навч. посіб. Київ: «Центр учбової літератури», 2016. 224 с.
9. Елисеєва Л. В. Проблемы и перспективы автоматизации бухгалтерского учета Экономика и социум. 2015. № 4 (17). С. 281-287.
10. Слободняк І. А., Пискунов І. В. Актуальные проблемы автоматизации бухгалтерского учета. Бухгалтерский учет в бюджетных и некоммерческих организациях. 2014. № 7. С. 29-34.

References

1. Butynets', T. A., Chyzhevs'ka, L. V. & Bereza, S. L. (2000). Bukhhalters'kyy oblik : navchal'nyy posibnyk dlya studentiv vuziv spetsial'nosti 7.050201 «Menedzhment orhanizatsiy» ta 7.050107 «Ekonomika pidpryyemstv» [Accounting: a textbook for university students specialty 7.050201 «Management of Organizations» and 7.050107 «Business Economics»]. Zhytomyr : ZHITI (in Ukr.).
2. Plaksiyenko, V. Ya., Marmul', L. O. & Marenych T. H. (2014). Bukhhalters'kyy oblik u vyrobnychkykh ta ahroservisnykh kooperatyvakh [Accounting in production and agro-service cooperatives]. Kyiv: Tsentр uchbovoyi literatury (in Ukr.).
3. Yevtushenko, V. M. & Zadorozhnyа, H. P. (2002). Informatsiyne zabezpechennya pryynyattya upravlyns'kykh rishen' [Information support for making managerial decisions]. NTI. 2, 63-65 (in Ukr.).
4. Ihnatenko, M. M. & Marmul', L. O. (2017). Oblik, otsinka y diahnostryka finansovo-ekonomichnykh rezul'tativ diyal'nosti u stratehichnomu menedzhmenti pidpryyemstv i orhanizatsiy [Accounting, evaluation and diagnostics of financial and economic results of activities in the strategic management of enterprises and organizations]. Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnya. 6(11). URL: <http://www.easterneurope-ebm.in.ua/11-2017-ukr> (in Ukr.)
5. Marmul', L. O., Koval', S. V. & Krukovs'ka, O. V. (2017). Perspektyvy rozvytku natsional'nykh standartiv bukhhalters'koho obliku ta finansovoyi zvitnosti [Prospects for the development of national accounting standards and financial reporting]. Visnyk Berdyans'koho universytetu menedzhmentu i biznesu, 4 (40), 89-92 (in Ukr.).
6. Marenych, T. H. (2017). Dokumental'ne zabezpechennya zapysiv u bukhhalters'komu obliku: analiz novatsiy ta napryamy polipshennya [Documentary accounting records: analysis of innovations and directions of improvement]. Aktual'ni problemy innovatsiyanoi ekonomiky. 1, 76-79 (in Ukr.).
7. Holov, S. (2011). Teoriya bahatotsil'ovoho bukhhalters'koho obliku [Theory of multi-purpose accounting]. Bukhhalters'kyy oblik i audit, 4, 3-13 (in Ukr.).
8. Susidenko, V. T. (2016) Informatsiyni systemy i tekhnolohiyi v obliku [Information systems and technologies in accounting]. Kyiv: «Tsentр uchbovoyi literatury» (in Ukr.).
9. Elyseeva, L. V. (2015). Problemy y perspektyvy avtomatyzatsyy bukhhalterskoho ucheta [Problems and prospects of accounting automation]. Ékonomyka y sotsyum, 4 (17), 281-287 (in Rus.).
10. Slobodnyak, Y. A. & Pyskunov, Y. V. (2014). Aktual'nye problemy avtomatyzatsyy bukhhalterskoho ucheta [Actual problems of accounting automation]. Bukhhalterskyy uchet v byudzhetnykh y nekommercheskykh orhanyzatsyyakh, 7, 29-34 (in Rus.).

ДАНИ ПРО АВТОРА

Коваль Світлана Вікторівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
вул. Стрітенська, 23, м. Херсон, 73006, Україна
e-mail: koval_s_2017@ukr.net

ДАННЫЕ ОБ АВТОРЕ

Коваль Светлана Викторовна, кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры учета и налогообложения

ГБУЗ «Херсонский государственный аграрный университет»

ул. Сретенская, 23, г. Херсон, 73006, Украина

e-mail: koval_s_2017@ukr.net

DATA ABOUT THE AUTHOR

Koval Svetlana Victorivna, Candidate of Economics, Associate Professor, Associate Professor Department of Accounting and Taxation

«Kherson State Agrarian University»

Str. Sretenskaya, 23, Kherson, 73006, Ukraine

e-mail: koval_s_2017@ukr.net

Подано до редакції 26.03.2019

Прийнято до друку 19.04.2019

УДК 35.073.513.1:657.6

<https://doi.org/10.31470/2306-546X-2019-42-18-22>

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОБЛІКУ, АУДИТУ Й КОНТРОЛЮ ЛІЗИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Круковська О. В.

Предметом дослідження є теоретичні й практичні аспекти здійснення обліку, аудиту і контролю лізингової діяльності та підвищення їх якості на засадах уніфікації обліку операцій і регламентації процедур аудиту й контролю.

Метою роботи є вирішення проблем організації, змісту та методики обліку, аудиту й контролю лізингової діяльності для підвищення її ефективності й подальшого поширення в агробізнесі.

Методологічною основою статті стали як загальнонаукові, так і спеціальні методи наукового пізнання. Були використані методи: монографічний, абстрактно-логічний, діалектичний, системно-структурний аналіз, спеціальні методи обліку й аудиту.

Результати роботи. У статті ґрунтовно досліджено питання змісту та удосконалення проведення обліку, аудиту й контролю лізингових операцій на підприємствах України. Обґрунтовано пропозиції щодо вдосконалення методики аудиту лізингу, окремих процедур та структурних елементів аудиторської перевірки й контролю. Розроблено основні етапи аудиту лізингових операцій з урахуванням специфіки їх змісту, які ведуть до підвищення якості аудиторських перевірок.

Галузь застосування результатів. Висновки й результати статті можуть бути використані у навчально-науковому процесі економічних факультетів вищих навчальних закладів. Їх доцільно передати для практичного використання у практиці аграрних підприємств, аудиторських компаній і контролюючих структур.

Висновки. Удосконалення змісту систем обліку й програм контролю й аудиту лізингової діяльності має ґрунтуватися на наступних основних процедурах: юридична експертиза договору лізингу з певним впливом їх положень на ведення обліку; перевірка повноти, оцінки вартості і документального оформлення прийнятих до обліку об'єктів лізингу; перевірка обліку лізингових платежів; перевірка сум амортизації, що нарахована за об'єктами лізингу; перевірка обґрунтованості включення лізингових платежів до складу витрат, що приймаються в цілях оподаткування прибутку; вивчення й оцінка відповідності реєстрів податкового обліку.

Ключові слова: облік, аудит, контроль, лізингова діяльність, аграрні підприємства, договір, лізингові платежі, амортизація, удосконалення, управління.

НАПРАВЛЕНИЯ ПОВЫШЕНИЯ КАЧЕСТВА УЧЕТА, АУДИТА И КОНТРОЛЯ ЛИЗИНГОВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ АГРАРНЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ

Круковская А. В.

Предметом исследования являются теоретические и практические аспекты осуществления учета, аудита и контроля лизинговой деятельности и повышение их качества на основе унификации учета операций и регламентации процедур аудита и контроля.

Целью работы является решение проблем организации, содержания и методики учета, аудита и контроля лизинговой деятельности для повышения ее эффективности и дальнейшего распространения в агробизнесе.

Методологической основой статьи стали как общенаучные, так и специальные методы научного познания. Были использованы методы: монографический, абстрактно-логический, диалектический, системно-структурный анализ, специальные методы учета и аудита.